

Sygn. akt I CK 509/04

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Tadeusz Żyznowski

w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, po rozpoznaniu na rozprawie
w Izbie Cywilnej w dniu 17 lutego 2005 r., kasacji powoda i pozwanego od wyroku Sądu
Apelacyjnego z dnia 30 marca 2004 r., sygn. akt VI ACa (...),

I. uchyla zaskarżony wyrok w części oddalającej powództwo o uznanie § 19
"Regulaminu wydawania i użytkowania karty V(...) w Banku G(...) Spółce Akcyjnej dla
osób fizycznych" za niedozwolone postanowienie wzorca umownego i zakazanie
pozanemu jego wykorzystywania oraz orzekającej o kosztach procesu i w tym zakresie
przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego,

II. oddala kasację pozwanego.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o uznanie siedmiu postanowień zawartych we wzorcach umów bankowych za niedozwolone postanowienia i zakazanie Bankowi (...) S.A. w W. wykorzystywania ich w obrocie z udziałem konsumenta.

Sąd Okręgowy w W. – sąd ochrony konkurencji i konsumentów wyrokiem z dnia 5 czerwca 2003 r. uwzględnił powództwo co do dwóch zakwestionowanych postanowień wzorca umownego i zakazał ich wykorzystywania, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, zarządził publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego i orzekł o kosztach procesu.

Sąd uznał za klauzulę abuzywną § 19 regulaminu wydawania i używania kart V(...) w Banku G(...) Spółce Akcyjnej dla osób fizycznych (dalej – regulamin), który stanowi, że: „W wypadku unieważnienia, zagubienia lub kradzieży karty, posiadacz karty zobowiązany jest zapłacić Bankowi kwoty należne w związku z jej zastrzeżeniem określone w Cenniku usług.” Sąd podkreślił, cytując art. 725 k.c. i art. 49 ust. 3 prawa bankowego, że ustawowym obowiązkiem banku jest przechowywanie i strzeżenie środków pieniężnych. Nie można zatem przyjąć, aby bank miał prawo, wykonując ten obowiązek, żądać dodatkowego wynagrodzenia. Wprawdzie art. 110 prawa bankowego uprawnia bank do pobierania prowizji i opłat, ale nie może on stanowić podstawy do ustanowienia opłaty za samo wykonywanie ustawowego obowiązku strzeżenia środków pieniężnych. W tej sytuacji pobieranie przez pozwanego Bank dodatkowej opłaty z tytułu zastrzeżenia karty płatniczej, oprócz opłat za: prowadzenie rachunku, wydanie karty i transakcje dokonywane przy jej użyciu, stanowi – zdaniem Sądu – „naruszenie zarówno dobrych obyczajów banków, jak i rażąco narusza interesy konsumentów, powodując, iż świadczenia stron nie są ekwiwalentne”.

Za niedozwolone postanowienie umowne Sąd uznał również § 27 regulaminu stanowiący, że: „W sprawach nieuregulowanych niniejszym Regulaminem, umową rachunku oraz Regulaminem ogólnym otwierania i prowadzenia rachunków bankowych w Banku G(...) Spółce Akcyjnej dla osób fizycznych stosuje się powszechnie obowiązujące przepisy prawa polskiego oraz V(...) International.”. Przytoczony paragraf odwołuje się do postanowień regulujących V(...) International, z którymi konsument – co jest bezsporne – nie ma możliwości zapoznania się przed zawarciem umowy. Zatem

„wyczerpuje – zdaniem Sądu – w sposób oczywisty dyspozycję art. 385³ pkt 4 k.c. i niewątpliwie stanowi klauzulę niedozwoloną”.

Wyrok Sądu pierwszej instancji w części oddalającej powództwo obejmuje postanowienie § 43 ust. 2 i 3 regulaminu ogólnego otwierania i prowadzenia rachunków bankowych w Banku G.(...) Spółce Akcyjnej dla osób fizycznych (dalej - regulamin ogólny), który stanowi, że: „Bank będzie informował posiadacza rachunku o zmianach w Cennikach usług (ust. 2). Stawki prowizji i opłat podawane są do wiadomości w oddziałach Banku lub za pośrednictwem usługi telefonicznej (ust. 3)”. Nie ma podstaw do uznania – zdaniem Sądu – że przytoczony paragraf regulaminu ogólnego stanowi klauzulę abuzywną w rozumieniu art. 385¹ k.c. i art. 385³ pkt 20 k.c. Po pierwsze, powód nie wykazał, że konsumentom nie przyznano prawa do odstąpienia od umowy w razie zmiany cennika usług. Po drugie, postanowienia dotyczące opłat prowizji, jako określające „główne świadczenia stron” i sformułowane w sposób jednoznaczny, nie podlegają ocenie w aspekcie niedozwolonych postanowień umownych. Po trzecie, banki są uprawnione – zgodnie z art. 54 ust. 3 prawa bankowego do jednostronnego ustalania opłat i prowizji. Po czwarte, trudno uznać, że § 43 ust. 2 i 3 regulaminu ogólnego „jest sprzeczny z dobrymi obyczajami lub rażąco narusza interesy konsumentów”.

Apelacje wniosły obie strony. Powód zaskarżył wyrok w zakresie oddalającym powództwo o uznanie § 43 ust. 2 i 3 regulaminu ogólnego za niedozwolone postanowienie umowne. Pozwany natomiast zaskarżył wyrok w części uwzględniającej powództwo.

Sąd Apelacyjny zaskarżonym wyrokiem zmienił rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że – na skutek apelacji powoda – uznał § 43 ust. 2 i 3 regulaminu ogólnego za niedozwolone postanowienie i zakazał pozwanemu jego wykorzystywania oraz oddalił – na skutek apelacji pozwanego – powództwo w zakresie uznania § 19 regulaminu za klauzulę abuzywną, a ponadto oddalił apelację pozwanego w pozostałej części i zniósł wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego stron.

Sąd odwoławczy podzielił zarzut apelacyjny powoda, że dla oceny zasadności uznania § 43 ust. 2 i 3 regulaminu ogólnego za klauzulę abuzywną istotne znaczenie ma – pominięta przez Sąd Okręgowy – kwestia sposobu informowania posiadacza rachunku bankowego o zmianie stawek prowizji i opłat. Nie może być wątpliwości – zdaniem Sądu Apelacyjnego – że pozwany sprowadził obowiązek informowania klientów o zmianie stawek prowizji i opłat do podania wiadomości w oddziałach banku i za pośrednictwem usługi telefonicznej. Potwierdza to także oświadczenie pełnomocnika pozwanego

złożone na rozprawie apelacyjnej. Sąd uznał, że tego rodzaju praktyka jest sprzeczna z dyspozycją art. 385¹ § 1 k.c., ponieważ klient zwykle nie ma możliwości uzyskania z odpowiednim wyprzedzeniem informacji o zmianie warunków na jakich została zawarta umowa o prowadzenie rachunku bankowego; może zatem być przez pewien czas związany, wbrew swej woli, postanowieniami zmienionego cennika opłat. Wprawdzie posiadacz rachunku bankowego ma zagwarantowane prawo wypowiedzenia umowy rachunku bankowego, ale wskutek nieotrzymania zawiadomienia o planowanych zmianach stawek prowizji i opłat wspomniane uprawnienie nie w pełni chroni jego interesy.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu Okręgowego, że § 19 regulaminu stanowi klauzulę abuzywną. Zastrzeżenie karty płatniczej wymaga – zdaniem Sądu – podjęcia przez bank szeregu czynności wiążących się z wydatkami. W tej sytuacji zaniechanie pobierania opłaty spowodowałoby konieczność obciążenia tymi wydatkami wszystkich użytkowników kart przez podwyższenie opłaty za wydanie karty płatniczej. Takie rozwiązanie trudno uznać za sprawiedliwe, skoro w praktyce zdecydowana większość klientów nie musi korzystać z procedury zastrzeżenia karty. Przeciwno temu rozwiązaniu przemawia też okoliczność, że kradzież lub zagubienie karty „świadczy zazwyczaj o istotnym zaniedbaniu przez konsumenta obowiązków jej ochrony”.

Sąd Apelacyjny, aprobuując rozstrzygnięcie, że § 27 regulaminu jest klauzulą abuzywną, podkreślił, że Sąd Okręgowy miał podstawy, aby przyjąć – zgodnie z art. 230 k.p.c. – iż pozwany przyznał twierdzenie powoda, że klient przed zawarciem umowy nie ma możliwości zapoznania się z postanowieniami regulującymi V.(...) International.

Kasację wniosły obie strony. Powód zaskarżył wyrok w zakresie oddalającym powództwo o uznanie § 19 regulaminu za klauzulę abuzywną i zakazanie wykorzystywania go w obrocie z udziałem konsumenta. W kasacji, opartej na obu podstawach z art. 393¹ k.p.c., zarzucił naruszenie art. 385¹ k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie oraz obrazę art. 232 i art. 233 k.p.c. Powołując się na te podstawy kasacyjne, wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części albo o jego zmianę przez uwzględnienie powództwa. Pozwany zaskarżył natomiast wyrok w części oddalającej jego apelację i uwzględniającej apelację powoda. W kasacji, którą również oparł na obu podstawach z art. 393¹ k.p.c., zarzucił naruszenie art. 385¹ § 1 i art. 385³ pkt 4 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie oraz obrazę art. 233, art. 233 w zw. z art. 230 i art. 382 oraz art. 479³⁶ k.p.c. Powołując się na te podstawy kasacyjne, wniósł

o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pozwany, zaskarżając wyrok kasacją w części dotyczącej uznania § 27 regulaminu za klauzulę abuzywną, zarzucił naruszenie art. 233 k.p.c. polegające – jego zdaniem – na „nieprzeprowadzeniu przez Sąd Apelacyjny postępowania dowodowego w celu ustalenia, jaki charakter mają *przepisy V.(...) International*”.

Przepis art. 233 k.p.c. daje wyraz obowiązywaniu zasady swobodnej oceny dowodów. Stanowi on, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału (§ 1); sąd oceni na tej samej podstawie, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu (§ 2).

Treść przytoczonego przepisu wskazuje jednoznacznie, że Sąd Apelacyjny nie mógł dopuścić się naruszenia tego przepisu w sposób określony przez skarżącego, ponieważ nie dotyczy ono ani kwestii oceny wiarygodności i mocy przeprowadzonych w sprawie dowodów, ani zagadnienia, jakie znaczenie nadać zachowaniu się strony utrudniającej przeprowadzenie postępowania dowodowego. Omówiony zarzut naruszenia art. 233 k.c. należało więc uznać za oczywiście chybiony.

Skarżący podniósł także zarzut naruszenia „art. 233 k.p.c. w związku z art. 230 k.p.c. i art. 382 k.p.c.”, które polega „na nieprzeprowadzeniu przez Sąd Apelacyjny postępowania dowodowego w celu ustalenia, czy klient ma możliwość zapoznania się z dokumentacją dotyczącą wydania karty w systemie *V.(...)* i bezpodstawnym uznaniu za przyznane przez pozwanego twierdzeń powoda, iż klient takiej możliwości nie ma”. Również ten zarzut nie może odnieść zamierzonego skutku.

Wskazany przez skarżącego sposób naruszenia przepisów postępowania polegający na zaniechaniu przeprowadzenia postępowania dowodowego – z powodów już przedstawionych wyżej – nie uzasadnia ich obrazy. Tej oceny nie zmienia przytoczenie art. 233 k.p.c. w powiązaniu z art. 230 i art. 382 k.p.c., ponieważ żaden z tych przepisów nie ma związku z zarzuconym sposobem ich naruszenia.

Omawiany zarzut nie podważa także zasadności uznania Sądu, że twierdzenie powoda, iż klient banku przed zawarciem umowy nie ma możliwości zapoznania się „przepisami” dotyczącymi *V.(...) International*, do których odsyła § 27 regulaminu, stanowi fakt przyznany przez pozwanego. W kasacji brak argumentów skutecznie

podważających zasadność zastosowania art. 230 k.p.c. Takiego waloru nie mają wywody kasacji, w których skarżący, nie kwestionując faktu uznanego za przyznany, nawiązał do wcześniej prezentowanego stanowiska, że – wbrew treści zakwestionowanego postanowienia wzorca umownego – rzeczywisty sens zawartego w nim odesłania do przepisów V.(...) International jest inny (ma on charakter jedynie informacyjny). Podobnie należy ocenić uwagi skarżącego, że Sąd, pisząc o wspomnianym odesłaniu, używał zwrotu „regulaminy norm” zamiast „przepisy” V.(...) International. Należy zatem przyjąć, że skarżący nie zdołał podważyć stanowiska Sądu, iż był on uprawniony, „mając na uwadze wyniki całej rozprawy”, do uznania, że wspomniany fakt został przyznany przez pozwanego.

Bezskuteczność zarzutów, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem wyżej przytoczonych przepisów postępowania oznacza, iż Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami stanowiącymi podstawę faktyczną zastosowania art. 385³ pkt 4 k.c. W świetle tych ustaleń Sąd Apelacyjny miał zaś – wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego – podstawy do uznania § 27 regulaminu za klauzulę abuzywną, ponieważ przewiduje on postanowienia, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznania się przed zawarciem umowy.

Cała regulacja „konsumencka” – co podkreśla się w piśmiennictwie – opiera się na tej zasadzie, że konsumenta należy szczegółowo poinformować o treści umowy, co więcej, powinien on tę treść znać i rozumieć. Zasadą prawa konsumenckiego jest bezwzględny nakaz tzw. transparentności wzorca umownego. Nie jest dopuszczalne posługiwanie się wzorcami sformułowanymi w sposób naruszający wymagania zrozumiałości i jednoznaczności postanowień wzorca, czyli jego treści (przejrzystość ujęcia, jasność wyrażenia sensu regulacji, poprawność językowo-jurydyczna z równoczesną dostępnością rozumienia także przez nie-prawników). Tym wymaganiom nie odpowiada zakwestionowane postanowienie § 27 regulaminu. Nie sposób przyjąć, że klient banku jest szczegółowo poinformowany o treści umowy, zna i rozumie ją, jeżeli nie miał możliwości zapoznania się z postanowieniami („przepisami”) dotyczącymi V.(...) International. Tej oceny nie zmieniają wywody kasacji, że zakwestionowane postanowienie wzorca umownego, w związku z odesłaniem do postanowień V.(...) International, ma w rzeczywistości inny sens niż wynika to z treści tego postanowienia. Świadczą one bowiem o tym, że treść zakwestionowanego postanowienia nie spełnia wymagania jasności i jednoznaczności.

Pozwany Bank, zaskarżając wyrok także w części dotyczącej uznania § 43 ust. 2 i 3 regulaminu ogólnego za klauzulę abuzywną, zarzucił, że został on wydany z naruszeniem art. 233 k.p.c. polegającym na uwzględnieniu powództwa w tym zakresie „bez przeprowadzenia postępowania dowodowego w celu ustalenia terminu, w jakim klienci pozwanego Banku otrzymują informację o zmianach prowizji i opłat oraz relacji terminu otrzymania informacji o zmianach prowizji i opłat i terminu zastrzeżonego na rzecz klienta prawa wypowiedzenia umowy”.

Zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. jest oczywiście chybiony. Sąd Apelacyjny nie mógł bowiem – ze względu na treść art. 233 k.p.c. – naruszyć go w sposób wskazany przez skarżącego, ponieważ zarzucone uchybienie nie dotyczy ani kwestii oceny wiarygodności i mocy dowodów, ani zagadnienia, jakie znaczenie nadać odmowie przeprowadzenia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu.

Zaskarżony wyrok w omawianej części zapadł - zdaniem skarżącego – także z naruszeniem art. 479³⁶ k.p.c. polegającym „na wydaniu przez Sąd Apelacyjny wyroku z przekroczeniem – określonego w tym przepisie – zakresu kognicji”. Skarżący „przekroczenia kognicji” dopatrył się w tym, że – według niego – Sąd uznał § 43 ust. 1 i 2 regulaminu ogólnego za klauzulę abuzywną „nie ze względu na treść tych postanowień (co mieściłoby się w granicach kognicji Sądu), lecz z uwagi na praktykę Banku nie znajdującą w ogóle odzwierciedlenia w treści § 43 ust. 1 i 2”.

Treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozwala podzielić tego zarzutu. Wynika z niej bowiem dostatecznie wyraźnie, że przedmiotem oceny Sądu – wbrew twierdzeniom skarżącego – była treść zakwestionowanego postanowienia wzorca umownego. Wprawdzie w uzasadnieniu orzeczenia został użyty zwrot „tego rodzaju praktyka”, lecz nie daje on podstaw, oceniany z uwzględnieniem kontekstu, do wniosków zawartych w uzasadnieniu omawianego zarzutu.

Nie można też podzielić zawartego w uzasadnieniu kasacji wyводу, że reformatoryjne rozstrzygnięcie co do uznania § 43 ust. 2 i 3 regulaminu ogólnego za klauzulę abuzywną zostało wydane w warunkach uzasadniających zarzut pozbawienia pozwanego możliwości obrony swych praw. Nie ma podstaw do skutecznego podniesienia takiego zarzutu, jeśli zważyć, że rozstrzygnięcie reformatoryjne zapadło na skutek uwzględnienia apelacji powoda, na którą pozwany – działający w procesie z udziałem profesjonalnego pełnomocnika – złożył stosowną odpowiedź.

Bezskuteczność omówionych zarzutów naruszenia przepisów postępowania oznacza, że Sąd Najwyższy jest – zgodnie z art. 393¹¹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. (Dz. U. Nr 13. poz. 98) – związany ustaleniami, które stanowiły podstawę uznania § 43 ust. 1 i 2 regulaminu ogólnego za klauzulę abuzywną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Z tych ustaleń wynika, że zakwestionowane postanowienie wzorca umownego określa treść umowy rachunku bankowego w zakresie zmiany cennika usług i stanowi, że nowe stawki prowizji i opłat podaje się do wiadomości „w oddziałach Banku lub za pośrednictwem usługi telefonicznej. Tymczasem skuteczne dokonanie takiej zmiany wymaga zachowania wymagań zastrzeżonych w art. 384¹ k.c. Nie wystarczy zatem spełnienie wymagania w postaci – jak to określono w piśmiennictwie – „łatwego zapoznania się z treścią wzorca” przez wywieszenie go w lokalu banku lub zaproszenie posiadacza rachunku bankowego do zapoznawania się ze zmianą za pośrednictwem telefonu. W takim wypadku bank powinien doręczyć klientowi co najmniej zmienione postanowienia wzorca. Trudno bowiem wymagać od posiadacza rachunku bankowego, aby śledził zmiany postanowień wzorca określające treść umowy. Tego rodzaju udogodnienie byłoby bezzasadnym i bezpodstawnym uprzywilejowaniem banku. Ponadto doręczenie zmienionego postanowienia wzorca we właściwym czasie daje posiadaczowi rachunku bankowego możliwość wypowiedzenia umowy zanim zacznie ona obowiązywać w zmienionej postaci.

Zakwestionowane postanowienie wzorca nie odpowiada przedstawionym wymaganiom. Sąd Apelacyjny, wskazując na to, miał zatem podstawy do uznania § 43 ust. 2 i 3 regulaminu ogólnego za klauzulę abuzywną. W sytuacji, gdy zakwestionowane postanowienie kształtuje treść umowy rachunku w zakresie obowiązku informowania o określonych zmianach umowy w sposób sprzeczny z powszechnie obowiązującymi przepisami (art. 384¹ k.c.), zachodzą wystarczające podstawy do uznania, że jest ono sprzeczne także z dobrymi obyczajami w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Dlatego Sąd nie miał potrzeby szczegółowego wykazywania, że przesłanka abuzywności zakwestionowanego postanowienia w tym zakresie została spełniona. Nie ma też wątpliwości, że została ona spełniona również w zakresie wymagania rażącego naruszenia interesów konsumenta. Przewidziany w § 43 ust. 2 i 3 regulaminu ogólnego sposób informowania posiadacza rachunku bankowego o zmianie wzorca bezzasadnie uprzywilejowuje bank i może prowadzić do naruszenia – co podkreślił Sąd – prawa klienta do wypowiedzenia umowy zanim zmiana zacznie obowiązywać. Reasumując, podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. przez jego

zastosowanie w sytuacji, gdy nie została spełniona przesłanka uzasadniająca uznanie zakwestionowanego postanowienia wzorca za klauzulę abuzywną, należało uznać za nieuzasadniony.

Z przedstawionych powodów kasacja pozwanego podlega oddaleniu jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw (art. 393¹² k.p.c. w zw. z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. Dz. U. Nr 13, poz. 98).

Nie jest natomiast pozbawiana usprawiedliwionej podstawy kasacja powoda.

Skarżący trafnie zarzucił, że stanowisko Sądu Apelacyjnego, iż § 19 regulaminu (wprowadzający opłatę za zastrzeżenie karty płatniczej) „nie narusza zasady ekwiwalentności świadczeń i nie może być traktowany jako przejaw naruszenia dobrych obyczajów i rażącego pokrzywdzenia interesów konsumentów” zostało oparte na niedostatecznie uzasadnionych podstawach.

Wątpliwości budzi argument Sądu, że zastrzeżenie karty wymaga „podjęcia przez bank szeregu interwencji w różnych instytucjach i placówkach handlowych”. Odwołuje się on bowiem do bardzo ogólnikowego ustaleniu co do zakresu i charakteru czynności banku; nie wskazuje też na czym zostało ono oparte (twierdzenia pozwanego zawarte w pismach procesowych nie stanowią dowodu w rozumieniu k.p.c.). Nic nie wiadomo też o wysokości opłaty za zastrzeżenie karty płatniczej i zasadach jej ustalenia.

Nie można również odmówić racji skarżącemu – o czym świadczą wypowiedzi w piśmiennictwie – że zakres czynności związanych z zastrzeżeniem karty płatniczej zależy od typu karty. Zwraca się uwagę, że – w wypadku tzw. karty tłoczonej – zastrzeżenie, polegające na umieszczeniu numeru karty na tak zwanej *stop-liście*, wymaga wysłania listy do wszystkich akceptantów związanych z wydawcą karty stosowną umową. Inaczej wspomniana instytucja wygląda w systemach bardziej zaawansowanych technicznie (karty wyposażone w pasek magnetyczny lub mikroprocesor), ponieważ wówczas każdy akceptant jest połączony z centralnym komputerem.

Słusznie został też zakwestionowany argument Sądu, że z zasady utrata karty płatniczej, w tym także na skutek kradzieży, świadczy o istotnym zaniedbaniu przez posiadacza obowiązków jej ochrony. Jest on zbyt kategoryczny i nie liczy się z potrzebą uwzględniania okoliczności właściwych dla wskazanych w § 19 regulaminu sytuacji, w których dochodzi do utraty karty płatniczej. Tymczasem ustawa z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. Nr 169, poz. 1385) świadczy – co podkreślił skarżący – że ustawodawca opowiedział się za ochroną posiadaczy

elektronicznych instrumentów płatniczych, a więc także kart płatniczych, w sytuacji, gdy np. do użycia karty doszło wbrew woli jej posiadacza (por. art. 28 ust. 2 i 4).

Budzi również wątpliwości stanowisko Sądu Apelacyjnego – zakwestionowanie przez skarżącego – że opłata za zastrzeżenie karty płatniczej nie narusza ekwiwalentności świadczeń. Odwołuje się ono bowiem do wspomnianych już wyżej ogólnikowych ustaleń, że zastrzeżenie karty wymaga „podjęcia szeregu interwencji w różnych instytucjach i placówkach handlowych”. Ponadto Sąd nie wskazał, na czym oparł argument, że z tymi czynnościami wiążą się „realne wydatki”, które „miałyby skutkować koniecznością rozłożenia tych kosztów na wszystkich użytkowników kart przez odpowiednie podwyższenie stawki za wydanie kart”.

Z przedstawionych względów nie można odeprzeć zarzutu powoda, że wyrok w części oddalającej powództwo o uznanie § 19 regulaminu za klauzulę abuzyną został wydany z naruszeniem art. 385¹ § 1 k.c. Kasację powoda należał więc uwzględnić jako opartą na usprawiedliwionej podstawie (art. 393¹³ § 1 k.p.c. w zw. z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r., Dz.U. Nr 13. poz. 98.